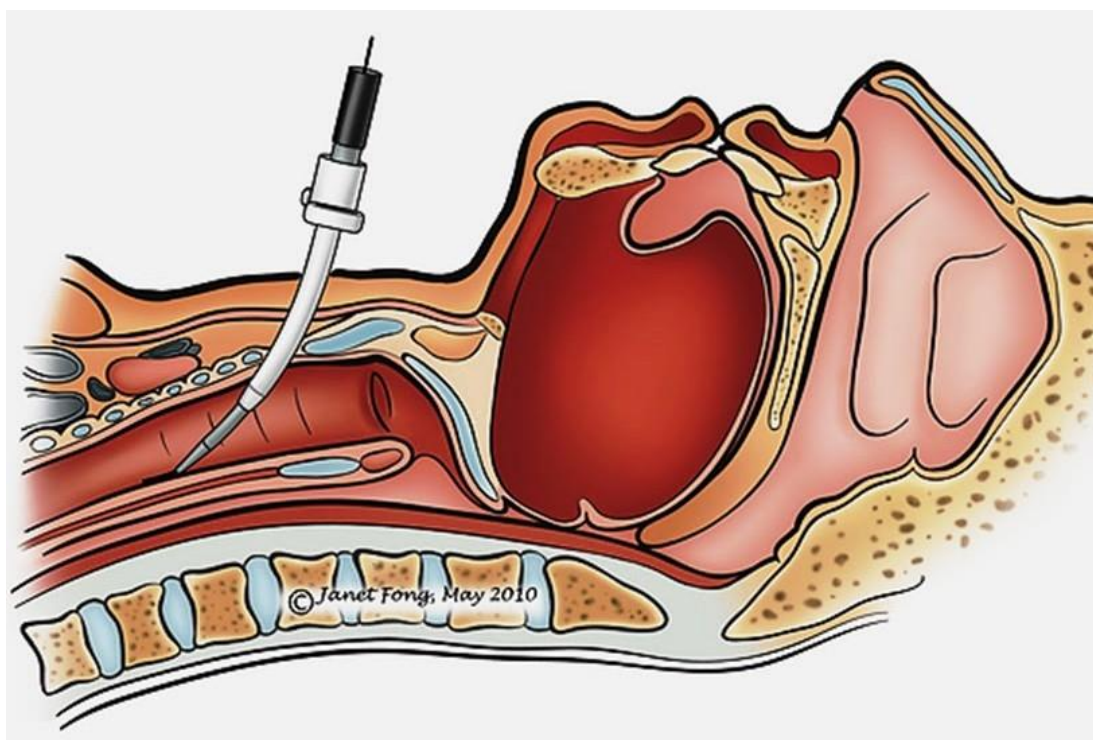

Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар

(Орындау алгоритмі қолдануымен)

Мамандық: 6В10101 «Жалпы медицина»
Пән: «Жедел медициналық көмек- 1, 2»
Курс: 5
Кафедра: Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі
Құрастырушы: Юнусметов Э.Ш.

«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы

044-57/19 ()

Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша
оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар

8 беттің 2беті

Кафедра мәжілісінде қарастырылған.

Нағтама № 4 « 28 » 11 2022 ж.

Кафедра меңгерушісі, м.ғ.к., доцент Сейдікметова А.А.

OÑTÚSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/19 ()
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар		8 беттің 3беті

1. Клиникалық дағды аталуы: Коникотомия жасау.

2. Оқыту мақсаты: Жедел тыныс жетіспеушілігі кезінде алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету дағдыларын бекіту.

3. Алдын ала инструктаж бен манекенде дағдыны көрсетуге арналған уақыт: 7 мин.

4. Дағдыны игеруге арналған уақыт: 30 мин.

5. Дағдыны игеруге арналған қажетті теориялық білімдер:

Базалық білімі бойынша:

- жіті тыныс жетіспеушілігінен болатын қайғылы оқиғалар;
- бронх және жүрек демікпесі ұстамаларының жаршылары, ерекшеленетін белгілері;
- шынайы және жалған парингозпазм себептері мен белгілері;
- ӨЖЖ дің «ауыздан ауызға» немесе «ауыздан мұрынға» тәсілдерін және жүректі тікелей емес массаж жасаудың техникасы;
- ауа өткізгіш түтікшесін қою техниасы;
- крикоконитомияны орындау техникасы;
- небулайзер аппаратын бронх демікпесі ұстамасын басу мақсатында қолдану;
- науқастың жасына және дене бітіміне байланысты Геймлих әдісін орындау техникасы;
- жіті тыныс жетіспеушілігі кезінде қолданылатын дәрілік заттар және оларды науқасқа қолдану әдістері

Қажетті клиникалық дағдылар:

- тыныс алу жолдарындағы бөгде затты шығару әдістерін үйрену;
- коникотомия техникасын үйрену;
- клиникалық жағдайдың күрт өзгеруіне байланысты тактиканы үйрену;

6. Тренажер, симулятор, манекен, моделдер тізімі: коникотомия дағдыларын үйренуге арналған тренажер.

7. Медициналық құралдар мен жабдықтар тізімі: медициналық қолғап, 70%-ды спирттік ерітінді, 0,25%-ды 5 мл новокаин ерітіндісі, шприц, Труссо кеңейткіші, трахеостомиялық канюля, коникотомиялық ине, скальпель, қайшы, пинцет, бинттер (орташа), медициналық мақта, қолданылған заттарға арналған пакет.

8. Дағдыны орындау алгоритмі

№	Қадамдық әрекеттер	Орындалуы		
		Иә	Жоқ	Ескерту
1	Науқасты горизонталды қалыпқа келтіру. Жауырын астына валикті орналастыру. Басты максималды артқа қарай шалқайту.			
2	Қажетті құрал-жабдықтарды дайындау: медициналық қолғап, 70%-ды спирттік ерітінді, 0,25%-ды 5 мл новокаин ерітіндісі, шприц, Труссо кеңейткіші, трахеостомиялық канюля, скальпель, қайшы, пинцет, бинттер (орташа), медициналық мақта, қолданылған материалға арналған пакет. Зарарсыздандырылған қолғап кию.			

3	Мойынның алдыңғы беткейін 70%-ды спирттік ерітіндіге батырылған зарарсыздандырылған тампонмен пинцет көмегімен өңдеу. Мойынның алдыңғы беткей терісінің 0,25% новокаин ерітіндісімен, жүргізілетін тілім бойынша (қалқанша шеміршегі және сақина тәрізді шеміршектің арасында) инфильтративті анестезиясын жүргізу.			
4	Қалқанша және сақина тәрізді шеміршектерінің арасында конус тәрізді байламды (мембрананы) пальпациялау – ол үшін қалқанша шеміршегін (ер кісілерде) сипап тауып ортаңғы сызық бойымен төмен қарай түсу. Келесі шығыңқы томпаю – сақина пішіні тәріздес сақина тәрізді шеміршек болып табылады.			
5	Кеңірдектің артқы қабырғасының перфорациясын болдырмау үшін бір қолмен скальпель ұшынан 2 см жоғары жерден ұстау. Мойынның ортаңғы сызығы бойымен тері және тері асты жасунығының тігінен тілімін (1 см) жасау.			
6	Конус тәрізді байламмен жабылған қалқанша және сақина тәрізді шеміршектерінің арасындағы қуысты пальпациялап, оны скальпель ұшымен тілу.			
7	Жара (тілім) шеттерін Труссо кеңейткішімен кеңейту.			
8	Трахеостомиялық канюля енгізу. Канюля қалпын бағалау. Канюляның тұрақты қалпы іс-шараны дұрыс жүргізгендігін көрсетеді.			
9	Өкпенің дұрыс желдетілуін тыныс қозғалыстары кезінде канюля арқылы ауаның ысқырықты кіруі және шығуы бойынша бағалау.			
10	Трахеостомиялық канюля қалқан саңылауы арқылы өткізілген екі дәке таңғышты мойынды айналдыра жүргізе отырып канюляны бекіту. Олар мойынның бүйірлік беткейінде өзара байланады. Асептикалық таңғыш салу.			

9. Тапсырмалар:

- Коникотомия жасау орнын анықтау.
- Коникотомия жасау.

OÑTÚSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/19 () 8 беттің 5беті
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар		

10. Сабақ тақырыбы бойынша бағалауға арналған материалдар:

Тест сұрақтары:

1. Көмей стенозының бірінші сатысы немен сипатталады:
 - A. тыныштықтағы инспираторлы енгізу
 - B. тынысы жиі, беткей, акроцианоз, мәжбүрлі қалып
 - C. тыныс алудың тереңдеуі мен жиілеуі, тыныс алу мен тыныс шығару арасындағы пульс жиілігі, физикалық жүктемеде инспираторлы енгізу
 - D. беткей, үзікті тыныс, естен тану
 - E. Чейн – Стокс тынысы, цианоз.
2. Көмей стенозының екінші сатысы сипатталады:
 - A. жиі беткей тыныс, акроцианоз
 - B. тынысы жиі, беткейлі, акроцианоз, мәжбүрлі қалып
 - C. тыныштықта инспираторлы енгізу, шулы тыныс, тыныс актісінде қосымша бұлшықеттер қатысады
 - D. Чейн – Стокс тынысы
 - E. қалыпты тыныс, тахикардия
3. Көмей стенозының үшінші сатысы сипатталады:
 - A. тыныс тереңдеуі мен жиілігі, тыныс алу мен шығару арасындағы паузаның азаюы
 - B. тынысы жиі, беткейлі, акроцианоз, мәжбүрлі қалып
 - C. Чейн – Стокс тынысы
 - D. терең тыныс
 - E. тахикардия қалыпты тыныс
4. Көмей стенозының төртінші сатысы сипатталады:
 - A. Чейн – Стокс тынысы
 - B. тыныс тереңдеуі және жиілеуі, тыныс алу мен тыныс шығару арасындағы үзіліс жиілігі
 - C. тыныс алу жиі, беткейлі, тахикардия
 - D. естен тану, тыныс алу үзілісті, беткейлі
 - E. қалыпты тыныс, тахикардия
5. Деңгейі бойынша трахеостомия әдістері жіктеледі:
 - A. жоғарғы, ортаңғы
 - B. жоғарғы, ортаңғы, төменгі
 - C. жоғарғы, ортаңғы, көлденең
 - D. жоғарғы, төменгі, көлденең
 - E. жоғарғы, төменгі
6. Трахеостомиямен салыстырғанда, қандай хирургиялық әдіс тез тыныс алуды қалыптастырады:
 - A. интубация
 - B. трахеялық пункция
 - C. коникотомия
 - D. крикотомия
 - E. тиреостомия
7. Көмей, кеңірдек, бронхтардың бәгде денелерін алуға қандай тәсіл қолданылады:
 - A. үстіңгі және астыңғы трахеобронхоскопия
 - B. фибробронхоскопия

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/19 () 8 беттің ббети
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар		

- C. рентгенография
 - D. доплерография
 - E. фиброгастродуоденоскопия
8. Көмейдің жаракатынан кейін қандай себептер стенозға алып келеді:
- A. инфекциялы гранулема, көмейдің жаракаты, күйі
 - B. Хондроперихондриттер, флегмонасы, тыртықтануы
 - C. Хондроперихондриттер, флегмонасы, ларингиттер
 - D. Хондроперихондриттер, тыртықтар, күйіктер, ларингиттер
 - E. тыртықтар, флегмоналар, көмейдің деформациясы
9. Коникотомия - дегеніміз
- A. сақина-қалқан байламын ашу
 - B. ожау-көмейүсті байламы
 - C. қалқан – ожау байламы
 - D. сақина – ожау байламы
 - E. кеуде – қалқанша
10. Сақина және қалқанша шеміршектері арасында орналасқан байлам:
- A. қалқан-жұтқыншақ
 - B. сақина- ожау
 - C. қалқан-көмейүсті шеміршегі
 - D. коникалық
 - E. қалқан-тіласты

11. Орындауды бағалау критерийлері:

Орындалды: Клиникалық машықтарға сай студент 10 қадамдық іс- әрекеттерді орындады. Науқастың жағдайын дұрыс бағалады және қажетті құрал- жабдықтарды дайындады. Анестезия жасады. Барлық антисептика ережелерін сақтады. Құралдарды дұрыс қолданып, коникотомия жасады. Іс- әрекеттер нәтижелілігін бағалады.

Жартылай орындалды: Клиникалық машықтарға сай студент 10 қадамдық іс- әрекеттердің 5-6 қадамын орындады. Науқастың жағдайын дұрыс бағалады және қажетті құрал- жабдықтарды дайындады. Анестезия жасамады. Антисептика ережелерін толық сақтамады. Құралдарды дұрыс қолданып, коникотомия жасады. Іс- әрекеттер нәтижелілігін бағаламады.

Орындалмады: Клиникалық машықтарға сай студент 10 қадамдық іс- әрекеттерді орындамады. Науқастың жағдайын дұрыс бағаламады және қажетті құрал- жабдықтарды дайындады. Анестезия жасамады. Антисептика ережелерін сақтамады. Құралдарды дұрыс қолданбады, коникотомия жасай алмады. Іс- әрекеттер нәтижелілігін бағаламады.

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/19 () 8 беттің 7беті
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар		

12. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Государственная программа развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсалық» на 2021-2024 годы
2. Приказ МЗ РК от 3 июля 2017 года № 450 «Об утверждении Правил оказания скорой медицинской помощи в Республике Казахстан».
3. Верткин А., Свешников К. Руководство по скорой медицинской помощи. Москва. - Издательство Э. – 2017. – 560 с.
4. Неотложная помощь в терапевтической клинике. Под ред. А.В. Гордиенко. – СпецЛит. – 2017. – 229 с.
5. Неотложная амбулаторно-поликлиническая кардиология: краткое руководство / В. В. Руксин. - 2-е изд. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016.- 255 с
6. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации. Под ред. С.Ф. Багненко. - ГЭОТАР-Медиа. – 2018. – 896 с.

Қосымша:

1. Клинический протокол диагностики и лечения «Асфиксия». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
2. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации / под ред.: С.Ф. Багненко. - М.: [б. и.], 2015. -871 с.
3. Неотложная помощь у детей: справочник: пер. с нем. / - М. : Медпресс-информ, 2014.

13. Бағалауға арналған материалдар бойынша дұрыс жауаптар эталоны:

1	С
2	С
3	В
4	Д
5	В
6	С
7	А
8	В
9	А
10	Д

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН

**MEDISINA
AKADEMIASY**

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ

SOUTH KAZAKHSTAN

**MEDICAL
ACADEMY**

АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»

«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы

044-57/19 ()

Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша
оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар

8 беттің 8беті